

деятельности. Проанализировано состояние проблемы в ее историческом развитии, дан анализ базовых понятий.

Ключевые слова: “самообразование”, “потребность в самообразовании”, становление самообразовательной деятельности, историческое развитие.

BONDAR L. Historical and didactical analysis of becoming the problem of self-education activity in XIX–XX centuries.

The essence of the notions: “self-education”, “requirement for self-education” is investigated. The article is devoted to the problem of the setting self-educated activity in the process of studying. The investigated problem in its historical development and its main notions have been analyzed.

Keywords: “self-education”, “requirement for self-education”, the setting self-educated activity in the process of studying, historical development.

Бондаренко В. Ф.
Київська академія водного транспорту

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У США ТА УКРАЇНІ

У статті розглянуто головні підходи до реформування вищої професійної освіти США та України, зокрема, принцип інноваційності та принцип диверсифікації освіти.

Ключові слова: вища освіта України, США, реформування, підходи і принципи, принцип інноваційності, диверсифікація, конкуренції, глобалізація та інтеграція суспільства.

Згідно Закону про вищу освіту (стаття 2 Законодавства України про вищу освіту) [6], державна політика у галузі вищої освіти визначається Верховною Радою України та ґрунтується на принципах:

- доступності та конкурсності здобуття вищої освіти кожним громадянином України;
- незалежності здобуття вищої освіти від впливу політичних партій, громадських і релігійних організацій;
- інтеграції системи вищої освіти України у світову систему вищої освіти при збереженні і розвитку досягнень та традицій української вищої школи;
- наступності процесу здобуття вищої освіти;
- державної підтримки підготовки фахівців для пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень;
- гласності при формуванні структури та обсягів освітньої та професійної підготовки фахівців.

Реалізація державної політики у галузі вищої освіти забезпечується шляхом:

- збереження і розвитку системи вищої освіти та підвищення її якості;
- підвищення рівня освіченості громадян України, розширення їх можливостей для отримання вищої освіти;

- створення та забезпечення рівних умов доступності до вищої освіти;
- надання цільових, пільгових державних кредитів особам для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- забезпечення збалансованої структури та обсягів підготовки фахівців з вищою освітою, що здійснюється у вищих навчальних закладах державної та комунальної форм власності, за кошти відповідних бюджетів, фізичних і юридичних осіб, з урахуванням потреб особи, а також інтересів держави та територіальних громад;
- надання особам, які навчаються у вищих навчальних закладах, пільг та соціальних гарантій у порядку, встановленому законодавством;
- належної підтримки підготовки фахівців з числа інвалідів на основі спеціальних освітніх технологій.

Інтеграція України у світову спільноту вимагає вивчення сучасних тенденцій у світовій освіті та запозичення позитивного досвіду розвинених країн світу. Адже, розвиток професійної освіти України, без сумніву, залежить від ступеня її взаємодії із світовими передовими системами освіти, зокрема США. Це не лише сприяє розширенню педагогічного світогляду, а й допомагає виробленню творчого критичного ставлення до минулого та до сучасних проблем.

Після отримання Україною незалежності та переходу на нові ринкові умови господарювання, вітчизняні вчені отримали можливість вільно вивчати прогресивні здобутки провідних країн світу, у т.ч. числі США. Науковці-педагоги активно налагоджують міжнародні зв'язки, започатковують спільні проекти, здійснюють програми з обміну викладачами та студентами, адаптують вітчизняні навчальні програми до вимог зарубіжних ВНЗ, організовуються поїздки на стажування, міжнародні конференції, форуми, зустрічі з представниками ВНЗ інших країн тощо. Важливим здобутком для України були приєднання до Болонського процесу та запровадження ЗНО (незалежного національного опитування абітурієнтів).

Проблеми розвитку вищої освіти в США досліджували О. Романовський, Т. Кошманова, В. Дикань, С. Романова, А. Кирда, Н. Пацевко, Л. Смалько, Н. Собчак, В. Тименко та ін. Проблеми розвитку сучасної системи освіти в Україні розглядали І. Вакарчуком, Л. Ващенко, І. Гавриш, В. Євдокимовим, О. Коваленко, В. Кременем, О. Локшиною, В. Луговим, Т. Лукіною, В. Мадзігоном, С. Ніколаєнко, О. Овчарук, П. Полянським, І. Прокопенко та багатьма іншими.

Метою статті є аналіз позитивного досвіду США та України у контексті нових підходів у реформуванні вищої професійної освіти України.

Необхідно зауважити, що упродовж другої половини ХХ століття у більшості країн світу, у т.ч. в Україні, вже сформувалась система головних принципів, котрими керуються у своїй діяльності вищі професійні заклади

освіти [2]:

– принцип всезагальності; принцип неперервності; принцип наступності; принцип єдності навчально-виховного процесу тощо.

Проте, наприкінці ХХ ст. у вітчизняних ВНЗ має місце тенденція до появи нових (або модифікації існуючих) принципів:

– принцип інституціональної рефлексії (адаптивність освітніх систем);

– принцип інноваційності (сприйнятливість до нововведень);

– принцип полікультурності (наявність плюралістично інтегрованих культурно-освітніх систем);

– принцип випереджаючого навчання (виступає основою освітньої політики й освітніх стратегій);

– принцип освітотворення (зміст цього принципу відбивається в таких поняттях як “альтернативна освіта”, “глобальна освіта”, “відкрита освіта”, “дистанційна освіта” тощо).

Зупинимось на деяких з цих принципів, зокрема. На **принципі інноваційності**.

Серед учених, які вели дослідження у даному напрямку, слід відзначити праці вітчизняних та зарубіжних вчених І. Д. Бега, І. М. Дичківської, О. М. Пехоти, О. В. Попової, А. І. Прігожина, В. А. Сластьоніна, А. В. Хуторського та інших. З англ. *innovation* – інновація, нововведення, новаторство. Це поняття є досить ємким. Останнім часом у педагогіці став популярним новий напрям – педагогічна інноватика. Дослідники проблем педагогічної інноватики: А. Хуторской, О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.

Об'єктом педагогічної інноватики є процес виникнення, розвитку і засвоєння інновацій в навчанні, котрі призводять до прогресивних змін якості освіти. Відповідно до особливостей інноваційних процесів, педагогічна інноватика охоплює такі теоретичні блоки понять і принципів [3; 4; 14]:

– створення нового в системі освіти та педагогічної науки;

– сприйняття нового соціально-педагогічним співтовариством;

– застосування педагогічних новацій;

– розробка системи рекомендацій для теоретиків і практиків щодо пізнання інноваційних освітніх процесів та управління ними.

З точки зору технологій, інновації підрозділяються на: *продуктивні* (котрі передбачають отримання принципово нових продуктів) та *процесуальні* (передбачають нові методи організації виробництва (нові технології)).

За рівнем інноваційної зміни, виокремлюють вісім порядків інновацій в освіті:

0 – передбачають практичну регенерацію первинних властивостей системи (відтворення традиційної освітньої системи або її елементу);

1 – характеризуються кількісними змінами в системі при незмінній її

якості;

2 – перегруповуванням елементів системи й організаційними змінами (наприклад, нова комбінація відомих педагогічних засобів, зміна послідовності, правил їх використання тощо);

3 – характеризуються адаптаційними змінами освітньої системи в нових умовах без виходу за межі старої моделі освіти;

4 – містять новий варіант рішення (це найчастіше прості якісні зміни в окремих компонентах освітньої системи, що забезпечують деяке розширення її функціональних можливостей);

5 – ініціюють створення освітніх систем “нового покоління” (зміна всіх або більшості первинних властивостей системи);

6 – створюються освітні системи нового вигляду з якісною зміною функціональних властивостей системи при збереженні системоутворюючого функціонального принципу;

7 – відбувається вища, корінна зміна освітніх систем, під час якої змінюється основний функціональний принцип системи [14].

Інновації передбачають інноваційні форми і методи навчання та нові підходи. Американські ВНЗ приділяють цим питанням значну увагу [2]. Сюди можна віднести лідерське навчання, випереджальне навчання, розвиток системного критичного мислення, мозковий штурм, розвиток комунікативних навичок, дистанційне навчання, мультимедійне навчання, електронні посібники, лекції проблемного виду із спорадичними письмовими завданнями, лекції-дискусії, де студенти висловлюють свої думки та роблять висновки, тренінги, ділові ігри, робота в командах, застосування методів рішення проблеми, кейс-стаді, інтегративні плани і програми тощо.

Наведемо приклад інноваційного підходу до процесу навчання в університетах США. Готуючись до лекції, студент самостійно знайомиться з матеріалом, а під час лекцій викладач подає лише основні відомості. Таким чином, послідовно здійснюється принцип випереджаючого навчання, де основна увага приділяється самостійній діяльності та навчанню в малих групах, де стимулюється активна пізнавально-навчальна діяльність студента.

Ще один приклад – навчання американських студентів методиці самостійного набуття знань та управління своїм часом (time management). Тайм менеджмент є головним завданням студентів-початківців. Студентам пропонується попередньо розпланувати свій тиждень. Потім, упродовж перших тижнів навчання, студенти фіксують реальні витрати часу на окремі види діяльності та порівнюють їх із запланованими. Такий своєрідний бюджет часу допомагає стати студенту більш зібраним, відповідальним, організованим. Ця методика на сьогодні широко поширена у ВНЗ США.

Цікавим є питання нового підходу до формування навчально-пізнавальної активності студентів глибоко досліджено та обґрунтовано

вітчизняним педагогом, професором П. Лузаном [9]. Сутність його полягає в поетапному розвитку навчально-пізнавальної активності на головних трьох рівнях:

- репродуктивному (усвідомлене заучування теорії та відтворення зразка розумової чи практичної дії);
- продуктивному (самостійне застосування відомих знань в інших умовах);
- творчому (ініціатива у визначенні завдань, засобів пізнання, готовність до творення нового).

П. Лузаном обґрунтовано також принципи формування навчально-пізнавальної активності студентів (проблемності, педагогічного стимулювання, оптимальності, орієнтації на майбутню професійну діяльність, динамічності). Належне місце відводиться методиці проблемного навчання та використанню педагогічних ігор. Автор пропонує комплекс педагогічних рольових ігор: інтелектуальні ігри (словограма, лото, кросворд тощо) та тренінги (комп'ютерні тренінги, вправи, навчальні ділові ігри, ігри-тренажери, ігрове проектування, аналіз виробничих ситуацій), які імітують виробничі ситуації.

Говорячи про інноваційну діяльність у вищих навчальних закладах, необхідно підкреслити, що взагалі для такої діяльності характерним є:

- а) стереотипізація (коли нововведення на певному етапі перетворюється у стереотип мислення і діяльності);
- б) циклічна повторюваність (коли будь-яке нововведення має оновлюватись та вдосконалюватись) [2].

Принцип освітотворення передбачає наявність альтернативної освіти, котра базується на диверсифікації підході. **Диверсифікація** – від англ. *diversify* – різноманітності. Диверсифікація – міра різноманітності в сукупності. Чим більше різноманітності, тим більша диверсифікація. Диверсифікованість професійної освіти можна розглядати в декількох аспектах: за рівнем освіти; за типами освітніх установ; за змістом освітніх програм як за рівнем освіти, так і всередині кожного рівня; за базовою освітою; за кваліфікаційними категоріями, що присвоюються; за організаційними формами, методами і засобами навчання; за умовами фінансування. Кожен такий аспект заслуговує на більш детальне дослідження.

Аналізуючи проблеми диверсифікації післядипломної педагогічної освіти, науковець А. Рєан [11] визначає диверсифікацію як “широке різноманітність навчальних закладів, освітніх програм і органів управління”. Автор визначає три основні причини, котрі впливають на процеси диверсифікації в освіті:

- 1) зміна структури економіки, що призвела до виникнення в створенні величезної кількості різноманітних освітніх послуг;

2) зміна місця особистості в сфері освітніх послуг, коли особистість вправі сама вибирати освітні траєкторії згідно своїм можливостям, запитам і потребам, тобто слухач стає менеджером своєї кваліфікації й здібностей;

3) розвиток конкуренції між навчальними установами, що призвело до утворення й розвитку нових моделей підготовки та перепідготовки фахівців-педагогів.

Отже, зміна цілей освіти, зміна ролі дипломної та післядипломної перепідготовки в освітньому просторі, процеси гуманізації й демократизації призвели до розширення прав освітніх установ, що відбилося на інноваційній діяльності навчальних закладів в області змісту освіти й педагогічних технологій.

Одним із принципів, що забезпечують диверсифікованість педагогічної діяльності й підвищення кваліфікації, є принцип гнучкості. Як показує закордонний досвід, різноманітність навчальних програм, типів і видів отримання освіти дозволяє достатньо повно задовольнити економічні, соціальні, науково-технічні й культурні потреби суспільства. Переорієнтація вищої професійної освіти на багатовекторну діяльність являє собою реакцію суспільства на кризовий стан освіти, з одного боку, а з іншого – створюються умови раціонального використання коштів, необхідних для формування необхідних кадрів. Основна мета запровадження диференційованої системи підготовки фахівців для виробничої сфери є задоволення потреб:

а) особистості як головної діючої особи в розвитку суспільства;

б) суспільства, оскільки від рівня освіченості його членів залежить його гуманістичний та демократичний розвиток;

в) економіки країни як замовника у професійних кадрах;

г) самої системи освіти (підвищення престижу ВНЗ та збільшення якісного складу студентського контингенту, а також оптимізація інфраструктури професійних кадрів).

Сьогодні у коледжах та університетах України відбувається постійний процес перегляду навчальних планів та програм та їх апробація [7]. Вітчизняні заклади вищої освіти звертаються до більш широкої аудиторії абітурієнтів. Особливе місце посідають напрямки “комунікативні технології”, “програмна інженерія” та ін., котрі займаються людськими стосунками на виробництві, а також інформаційними зв'язками, поширенням та використанням інформації тощо. Науковці прогнозують, що кожен ВНЗ займатиме в майбутньому свою конкретну нішу, зберігаючи свій галузевий профіль. Водночас, усі ВНЗ об'єднуюватиме прагнення розвивати післядипломну освіту та такі напрями, як економіка, право, інформаційні технології, сталий розвиток, соціальні та гуманітарні науки тощо. Зокрема, створюються нові спеціальні програми (комп'ютерний дизайн, робототехніка, логістика, проблеми сім'ї, культура харчування, якість харчової продукції,

ресторанний та готельний бізнес, туризм, земельний ландшафт і дизайн, іноземний переклад тощо).

Сьогодні у Сполучених штатах Америки всі університети є багатопрофільними ступеневими навчально-науковими закладами, які пропонують досить широкий спектр спеціальностей [2]. Наприклад, вищі навчальні заклади, котрі раніше ідентифікували себе як аграрні, за останні роки значно розширили сферу своєї діяльності, готуючи фахівців:

1) у напрямку аграрного виробництва та харчових технологій: органічне виробництво; озеленення міст та розсадники; ветеринарія диких тварин; конярство; виноградарство та енологія (наука про вина); кулінарія; дієтетика; безпека харчування; ресторанний бізнес;

2) у напрямку економічних дисциплін: управління роздрібною торгівлею; адміністрування фінансових послуг; екологічна економіка; асортимент послуг; сімейний бізнес;

3) у напрямку природних ресурсів та природокористування: відновлювальні енергетичні ресурси; агроекологія; дика природа; суспільство і довкілля; якість навколишнього середовища; управління пожежами; інженерія біосистем; екогідрологія; довкілля та водорозділ;

4) у напрямку суспільно-гуманітарних наук: міжнародні зв'язки; проблеми голоду у світі; соціологія та педагогіка; вирішення конфліктних ситуацій; управлінський персонал; організація прийомів та туризм; розвиток місцевих громад; судова і слідча справа; суспільство, сім'я та шкідливі звички; здоровий спосіб життя; охорона материнства і дитини (на рівні доктора наук); риторика; наукові і технічні комунікації; оцінка якості навчання; педагогічне адміністрування; мовні науки; журналістика, розвиток молоді; виховання дитини; дошкільна освіта;

5) у напрямку біологічних наук: геронтологія; кінезіологія (наука про рухи людини і тварини); біологія людини; фізіологія та нейрологія; молекулярна біологія; біоінженерія; наука про спадковість; імунологія та інфекційні захворювання людини; молекулярна токсикологія; аудітологія (наука про порушення слуху – на рівні доктора наук); ракові захворювання, їх профілактика та контроль; рекреаційні зони; трав'яні покриття (для гольфу, інших спортивних майданчиків, газонів тощо). Крім того, аграрні коледжі запроваджують підготовку спортсменів, наприклад, атлетична підготовка [2].

Науковець Л. Лісіна [8] розглядає диверсифікацію освіти як один із принципів розвитку освітньої системи. На її думку, головними концептуальними положеннями цього принципу є такі: 1. диверсифікація має інтегративний характер; 2. широкий спектр варіантів освітніх програм базується на принципах багаторівневості, гнучкості, наступності; 3. диверсифіковані освітні програми враховують можливості й здібності слухачів, у відповідності до інтересів даного регіону; 4. методи й технології

навчання базовані на особистісно-орієнтованому змісті та конструктивному підході; 5. освітні установи в реалізації диверсифікованих програм керуються принципами інтеграції освітніх культур та гнучкості освітніх форм.

Науковець О. Романовська [12] стверджує, що розвиток процесу диверсифікації нерозривно пов'язаний з приведенням системи освіти у відповідність з ринковими потребами в державі та гуманізацією і демократизацією всього суспільства, що вимагає розробки механізмів реалізації принципів альтернативності, забезпечення якості освіти, що є найважливішою умовою для попиту на фахівця на ринку праці. Сьогодні відповідність компетентності випускника до ринку праці є один із вирішальних критеріїв оцінювання якості освіти і спеціальної підготовки. Тому сьогодні випускникам вітчизняних ВНЗ необхідна не просто абстрактна освіта, а освіта, прив'язана до ринку праці. Це зумовлює перехід від технократичного підходу (знаннєвого) в освіті до особистісного, який передбачає розвиток особистості спеціаліста, зокрема розвиток таких якостей, як: діловитість, мобільність, ініціативність, самостійність, творча активність, вміння системно мислити, аналізувати, шукати рішення та приймати рішення, спрямованість на безперервну самоосвіту, підвищення своєї конкурентоспроможності. Нагадаємо, що всі ці якості здатні виявлятися і розвиватися в умовах демократичних свобод.

Проте, свобода майбутнього фахівця не означає вседозволеності, вона передбачає наявність у нього таких якостей, як: відповідальність і дисципліна, особиста гідність, толерантність, корпоративна солідарність, вміння працювати в команді, дотримання соціально значущих та морально-етичних цінностей, орієнтацію на досягнення не тільки особистісного, а й суспільного благополуччя. Освіта в такому випадку стає засобом проектування людиною свого життя, а, отже, й життя суспільства в цілому.

Водночас, функціонування ринку праці в умовах ринкових відносин в Україні актуалізувало поняття “конкуренція”, “конкурентоспроможність вищого навчального закладу”. Конкурентні відносини в умовах ринкових відносин актуалізують такі поняття, як “корпоративна культура”, “стиль діяльності”, “імідж” (престиж) вищого навчального закладу, що, у свою чергу, пов'язано із системою цінностей, норм і правил діяльності, які поділяються педагогічним колективом. Необхідно зазначити, що конкурентоспроможність ВНЗ, залежить від діяльності усього колективу, а саме: від активності в розробці пропозицій щодо вдосконалення подальшого розвитку ВНЗ, їх демократичного обговорення та колективного прийняття рішення. Освіта в такому випадку стає засобом проектування людиною свого життя [1; 5; 13]. В умовах конкуренції, важливою проблемою є питання маркетингу ринку праці й освітніх послуг.

Отже, головні відмінності систем вищої освіти та України полягають у

рівні демократизації, релевантності та різних підходах у навчанні. Професійна освіта України може бути ефективною при урахуванні альтернативності, безперервності, наступності і різноманітності форм та методів навчання.

Подальша логіка розвитку суспільства є логікою інноваційних реформ, серед яких значну роль відіграватимуть реформи освіти, спрямованих на розвиток системи освіти, адекватної вимогам часу і потребам особистості. Диверсифікація освіти створює умови не лише для зростання самостійності ВНЗ у виборі освітньої стратегії, а й для реалізації особистих потреб студентів у досягненні успіху, формування в них відчуття самодостатності та відповідальності за своє майбутнє, можливості вибору професійної кар'єри. Основною метою вищої професійної освіти має бути підготовка фахівців, здатних працювати в сучасному ринковому економічному середовищі, котре постійно змінюється. Все це потребує об'єднання зусиль влади, адміністрації ВНЗ, особистої інноваційної активності науково-педагогічних працівників і студентів вищої школи.

Використана література:

1. Бердяев Н. А. Философия свободного духа. – М. : Владос, 1994. – 203 с.
2. Бондаренко В. Ф. Сучасні тенденції розвитку вищої аграрної освіти США / В. Ф. Бондаренко // Наукові записки : зб. наук. статей НПУ ім. М. П. Драгоманова (серія Педагогічні та історичні науки). – К., 2008. – Вип. 75. – С. 24-41.
3. Буркова Л. Ключ до управління: Класифікація педагогічних інновацій як елемент механізму керування інноваційним процесом в освіті / Л. Буркова // Директор школи, лицею, гімназії. – 2000. – № 1. – С. 31-37.
4. Вакулєнко В. М. Види інновацій в освіті та їх класифікація. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/e-journals/Vnadps/2010_4/10vvmotk.pdf
5. Гавриш І. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / І. Гавриш // Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2006. – 572 с.
6. Закон України “Про вищу освіту” від 17.01.2002 № 2984-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14.
7. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
8. Лісіна Л. О. Диверсифікація як принцип розвитку системи післядипломної педагогічної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bdpu.org/scientific_published/conf_2008/articles/Section_5/Lisina.doc
9. Лузан П. Г. Теоретичні і методичні основи формування навчально-пізнавальної активності студентів у вищих аграрних закладах освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Ін-т педагогіки НАПН України. – К., 2004. – 42 с.
10. Ніколаєнко С. М. Освіта в інноваційному поступі суспільства / С. М. Ніколаєнко – К. : Знання, 2006. – 207 с.
11. Реан А. А., Бордовская Н. В., Розум С. И. Психология и педагогика. – СПб. : Питер, 2002. – 432 с.
12. Романовська О. підготовка майбутнього інженера-педагога в умовах версифікації освіти / О. Романовська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальній школі. – 2009. – № 2. – С. 330-334.

13. Старостина Г. Рыночная экономика и смена приоритетов / Г. Старостина // Высш. образование в России. – 1997. – № 3. – С. 54-56.
14. Хуторской А. В. Педагогическая инноватика – рычаг образования. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://eidos.ru/journal/2005/0910-19.htm>

БОНДАРЕНКО В. Ф. Основные подходы к реформированию высшего профессионального образования в США и Украине.

В статье рассмотрены основные подходы к реформированию высшего профессионального образования в США и Украине, в частности, принцип инновационности и принцип диверсификации образования.

Ключевые слова: высшее образование Украины, США, реформирование, подходы и принципы, принцип инновационности, диверсификация, конкуренция, глобализация и интеграция общества.

BONDARENKO V. F. Main approaches to reforming higher professional education in the USA and in Ukraine.

In this article it is said about main approaches to reforming of higher professional education in the USA and Ukraine, in particular, principle of innovation an principle of education diversification.

Keywords: higher education of Ukraine, the USA, reforming, approaches and principles, principle of innovation, diversification, competition, globalization and integration of the society.

Борисенко В. В.
Чернігівський державний інститут
економіки та управління

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (за професійним спрямуванням)

У статті аналізується системний підхід як один з ефективних компонентів навчально-методичної системи поетапного формування мовленнєвої компетенції майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Ключові слова: система, мовна система, навчально-методична система, системний підхід.

Аналіз науково-методичної літератури показує, що кожен етап розвитку лінгводидактики характеризується певними підходами до навчання курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, тому й актуальність статті полягає у визначенні місця системного підходу в навчально-методичній системі формування мовленнєвої компетенції студентів-економістів.

Українські лінгводидакти (З. Бакум, С. Гончаренко, О. Горошкіна, С. Караман, О. Любашенко, Л. Мацько, М. Пентилюк) наголошують на нарізних потребах сьогодення щодо перегляду дидактичних моделей, на основі яких можна аналізувати й розбудовувати освітній процес загалом і навчання мови зокрема: підхід із погляду змісту, де головним є вибір знаннєвих можливостей студентів; підхід із погляду процесу навчання, під час реалізації якого аналізу підлягають реальні явища та процеси, що